

Udaja vseh četrtih in volja s  
posamezno vred ali v Mariboru s  
posameznim na dom za celo leto  
20 K. pol leta 20 K. za četrto leto  
30 K. Izven Jugoslavije 50 K.  
Posamezna se pošlje na upravljanje  
Slovenskega Gospodarja  
v Mariboru, Koroska cesta št. 5.  
Za se dopolnjuje do odpovedi.  
Posamezna se plačuje naprej.  
Telefon št. 220.

# SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udaja „Kriol tiskovnega društva“  
dobro leto brez posebne  
ročnice. — Uredništvo: Koroska  
cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo.  
Upravištvu sprejema naročila  
inserate in reklamacije. Cena  
inseratov po dogovoru. Za vsa  
kratke oglase primeren pogoj.  
Nezaprte reklamacije so polno  
proste.  
Telefon št. 220.

5. letnik.

Maribor, dne 3. marca 1921.

55. letnik.

## Občinske volitve v Sloveniji.

V „Službenih Novinah“ št. 43 od 25. febr. 1921 je objavljen novi občinski volilni red za Slovenijo. Na pri-  
fisk liberalcev in samostojnežev je vla-  
da v Beogradu spremenila nekatere  
moločbe v občinskem volilnem redu, ki  
ga je dne 15. maja 1920 podpisal re-  
gent Aleksander. V spremenjenem vo-  
lilnem redu pridejo v poštev predvsem  
te točke:

1. Crta se ženska volil-  
na pravica.

2. Odpade volilna dolž-  
nost.

### Volilni imeniki.

3. Pravomočni volilni imeniki za  
volitev v ustavotvorno skupščino dne  
28. novembra 1920 ostanejo v veljavi  
tudi za občinske volitve brez novega  
reklamacijskega postopanja. Kdor to-  
rej dne 28. novembra 1920 ni imel vo-  
lilne pravice, tudi tokrat ne bo volil.  
Deželna vlada pa sme v občinah, kjer  
je v volilnih imenikih bilo vpisanih  
razmeroma malo volilcev, odrediti, da  
se občinske volitve izvedejo na podla-  
gi novih imenikov.

### Kandidatne liste.

4. Kandidatne liste se morajo vpisati  
na uradno izdanem obrazcu, ki  
se bo dobil pri županu ali okrajnem  
glavarstvu ali pri deželni vladi. Kan-  
didatne liste morajo obsegati toliko im-  
en, kolikor je voliti občinskih odbor-  
nikov in namestnikov. Občinski odbor  
sestoji v občinah z manj kakor 500 pre-  
bivalci iz 10 odbornikov in 10 namest-  
nikov, z manj kakor 2000 prebivalci iz  
16 odbornikov in 16 namestnikov, z  
manj kakor 5000 prebivalci iz 24 od-  
bornikov in 24 namestnikov, z manj  
kakor 10.000 prebivalci iz 32 odbor-  
nikov in 32 namestnikov, z manj ka-  
kor 20.000 prebivalci iz 36 odbornikov  
in 36 namestnikov, z manj kot 40.000  
prebivalci iz 40 odbornikov in 40 na-  
mestnikov, s 40.000 ali več prebivalci  
iz 48 odbornikov in 48 namestnikov.  
Merodajno je zadnje ljudsko štetje (1.  
1921). Kandidatne liste se pišejo, pa  
ne tiskajo, kakor so poročali nekateri  
listi. Na čelu liste se zapiše ime ob-  
čine, dan volitve, in jasna označba sku-  
pine volilcev, ki predlaga listo. Po-  
tem pod I: s tekočimi številkami 1, 2  
... imena in priimki, prebivališče in  
pokle kandidata za občinske odbor-  
nike, ki jih mora biti toliko, kolikor je  
izvoliti občinskih odbornikov. Potem  
pod II: s tekočimi številkami 1, 2...  
imena kandidatov za namestnike. Ta-  
ko za imeni kandida-tov in namestni-  
kov se napišejo imena enega predsta-

vnika in enega namestnika te liste za  
volilni odbor. Pod vse to se podpišejo  
svojeručno in čitljivo predlagatelji in  
pa kandidati, slednji z opombo, da iz-  
volitev po tej listi sprejmejo. Na kan-  
didatni listi je dalje imenovati izmed  
podpisancev eno osebo in nje namest-  
nika, katera naj obuje v imenu stran-  
ke z županom, oziroma s politično ob-  
lastjo. Brez privolitve se ne sme nih-  
če označiti za predstavnika. Z izvirno  
kandidatno listo morajo predlagatelji  
predložiti še po dvakrat toliko prepis-  
ov liste, kolikor je v občini volišč.  
Na prepisih imena predlagateljev ne  
smejo biti navedena, ampak samo  
imena predstavnika in namestni-  
ka. V razglasu o volitvi se objavi dan  
in ura, do katere se smejo vlagati kan-  
didatne liste.

### Razpis volitev.

5. Volitve je treba vsaj štiri ted-  
ne prej razglasiti na občinski deski.  
Dan volitve določi pristojno politično  
oblastvo.

6. Volitev vodijo volilni odbori, ki  
jih tvori: župan ali občinski sveto-  
valec kot predsednik, eden občinski  
odbornik, ki ima volilno pravico v do-  
tlačni občini, in za vsako stranko (kan-  
didatno listo) po en predstavnik. Kjer  
ni odborov, določi okrajno glavarstvo  
osebe, ki opravljajo posel predsedni-  
ka, oziroma občinskega odbornika, v  
volilnem odboru. Vsi člani morajo biti  
volilci v dotični občini. Politična ob-  
last sme poslati svojega zastopnika na  
volišče.

### Kroglice.

7. Volilo se bo s kroglicami, ka-  
kor dne 28. novembra 1920. Na volil-  
nih škrinjah morajo biti nalepljene  
kandidatne liste posameznih strank.

### Vezanje strank.

8. Novo je v tem volilnem redu  
da se po dvoje ali več kandidatnih list  
lahko veže. To se more zgoditi tako-  
je: Vsaj osem dni pred dnem volit-  
ve morajo stranke, ki sklenejo zvezo,  
javiti politični oblasti, da se njih kan-  
didatne liste vežejo ali po domače re-  
čeno, da se glasovi teh strank štejejo  
skupno. Politično oblastvo mora to iz-  
javo izročiti potem županu volilnem  
odboru, čim se on sestane.

### Propore.

9. Volitev se vrši po proporeu, ka-  
kor pri volitvah v ustavotvorno skup-  
ščino. Skupna svota vseh oddanih gla-  
sov se razdeli s številom občinskih od-  
bornikov, zvišanim z eno. Če se pri  
tej delitvi pokaže ostanek, se mora do-  
biti število zaokrožiti na prvo večje  
celo število: če pa ni ostanka, je dob-  
ljeno število zvišati za eno. Tako do-  
biti število je volilno število za do-  
ločitev odborniških mest. S tem števi-  
lom se namreč razdelijo števila glaso-  
ki so jih dobile posamezne kandida-  
tne liste. Tako dobiti celo število poka-  
že, koliko odbornikov pripade posame-  
zni kandidatni listi.

10. V občinah, kjer je vložena sa-  
ma ena veljavna kandidatna lista, pro-  
glasi župan brez volitve vse kandida-  
te kot izvoljene.

11. Voljen sme biti samo vsak mo-  
ški, ki je na dan razpisa volitve star  
24 let in ki je vpisan v volilni imenik

Toliko danes o občinskih volitvah  
Tajništvo Kmetke zveze bo izdalo na-  
šim zaupnikom natančna navodila. Z  
danes opozarjamo vse naše somišlje-  
nike, naj ne dajo podpisa nobenemu  
drugemu, kakor našim moštem na na-  
še kandidatne liste. Krajevni odbori  
Kmetke zveze po vseh občinah se naj  
tako spremenijo v volilne odbore. In  
pritegnite v te odbore vse odlične ter  
zavedne volilce vseh stanov. Posvojite  
se o kandidatih in vseh potrebnih  
korakih.

Če želi kdo glede občinskih volitav  
kakega poasnila, naj piše na Tajništ-  
vo Slovenske kmetke zveze v Mari-  
boru (Cirilova tiskarna). Priloži na-  
znamko za odgovor.

Tajništvo Kmetke zveze.

## Koga branijo samostojni v davčnih zadevah.

Samostojni so pred volitvami z vsi  
ljudstvi se zaletavali v davke, ki ka-  
kor težke breme ležijo na ramenih  
kmetke stanu. Kmetje so dobili u-  
tis, da bodo ti samostojni davkoborci,  
če jih pošljejo v Beograd, s hrabrostjo  
španskih bikoborcev napadli davč-  
no pošast ter jo podrli na tla. Ko pa  
so naši dični samostojni, ki so ju-  
raki samo v laganju, zabavljanju in  
obljubljanju, prišli v Beograd, so čisto  
pozabili na vlogo španskih bikobor-  
cev, v kateri so se med agitacijo po-  
kazovali našemu ljudstvu. Niti upali  
se niso stopiti na pozorišče davkobor-  
stva. Niti besedice se niso upali čr-  
niti v javnosti o tem, kako krivično so  
davki razdeljeni v naši državi. Niti  
zahtevce niso postavili, da se naj da-  
vki zednačijo, da ne bo slovenski naš  
kmet plačeval veliko več kakor srbski.  
ki, ampak slovenski kmet samo toliko  
kakor srbski seljak in niti vinarja več.  
Postavili so pač 22 svojih slovilih za-  
htev, o podražavljenju advokatov, o tem,  
da je vera zasebna stvar itd. Ne naj-  
demo pa niti besedice o tem, da so da-  
vki nesorazmerno razdeljeni, da je  
preveč bremen naloženih na kmetki  
stan, da je zlasti slovenski kmet z da-

vki krivično obremenjen, da ne sme  
plačevati več davka kakor srbski. Sa-  
mostojni junaki v širokoustenju pred  
volitvami se v Beogradu ne upajo od-  
preti ust in izpregovoriti besedice —  
proti davkom, zoper katere so med na-  
šim ljudstvom tako gromeli in hrumeli.

Pač nekaj pisanih besed zoper  
previsoko odmerjene davke so v obli-  
ki interpelacije na finančnega minist-  
ra poslali gospodje Drolenik, Mrmolja  
in Urek. Za katere kmete se zavzema-  
jo ti veliki kmetki prijatelji? Evo njih  
imena: Jože Herndl, Marko Rosen-  
berg, Henrik Siderič, Albert Horvat,  
Frane Horvat, Frane Hausmann, dr.  
Ernst Schwarz, Ignac Sinigoi, Jožef  
Novak, Frane Wirth, Al. Krainz, Fr.  
Zemljč, Joško Rajh, Beti Golscheber,  
Josipina Hold, Fr. Zangl, Klot. Bou-  
vier, Zoržini, Wolf, Vi, slovenski kme-  
tje gornjeradgonskega in ljubomirsko-  
ga okraja, vi dobro poznate nosilce  
teh imen. Kaj ne da, sami ubogi kmet-  
ski sotrpini? Vi odkimavate z glavo? Imate prav. To so sami vojni dobil-  
karji, povečini nemškutarji, Nemci in  
židje, samo ubogega, trpečega, slov-  
kmeta ni niti ednega med njimi! In  
zakaj se samostojni potegujejo za  
vojne dobilkarje, trgovce, birte, kra-  
marje, nemškutarje? Čliha vkup štri-  
ba. In če bodo samostojni dosegli ta-  
di zmanjšanje davkov pri teh denarnih  
mogoteh, bo pa marsikateri tisočake  
smuknil v kaso samostojnežev.

## Kako je izdal dr. Vošnjak kmetko stvar?

V 69. številki srbskega kmetkega  
lista „Selo“ objavljajo srbski zemljorad-  
niki (kmetka stranka) izdajstvo dr.  
Vošnjaka, voditelja slovenskih samo-  
stojnežev. Ker je članek zanimiv in  
ker hočemo, da naj sliši to sodbo sr-  
bskih kmetov tudi naše ljudstvo, ga  
celoma prinašamo. „Selo“ piše:

„Ob priliki glasovan v ustavnem  
odboru o 1. členu vladnega ustavne-  
ga načrta so glasovali trije zastopni-  
ki našega kluba (Zemljoradniškega)  
in sicer Mihael Avramović, Joca Jo-  
vanović in Milan Bošković proti pro-  
logu demokratov in radikalov; četrti  
zastopnik Zemljoradniškega kluba,  
Slovenec Bogumil Vošnjak pa je gla-  
soval za vladni načrt.“

Postopanje slovenskega poslanca  
g. Vošnjaka je napravilo zelo neugo-  
den vtis. Zemljoradniški klub je imel  
lasten ustavni predlog, katerega je  
pomagal izdelovati sam dr. Vošnjak  
kot član strankinega odbora in ta  
predlog je podpisal poslanec g. Pucelj  
kot predstavnik slovenskih samostoj-  
nih kmetov. Dr. Vošnjak pa je glaso-  
val, kakor že omenjeno, proti predlo-

## Zaklad na otoku.

Iz angleškega prevedel Paulus,  
(Dalje.)

Kako me je ta „mornar z eno no-  
go“ strašil v mojih sanjah, to bi vam  
težko dopovedal. Kadar je v viharjih  
nočeh veter stresal vogle naše hiše,  
in so valovi tulili ob skalnatem obre-  
žju, sem ga videl v najrazličnejših in  
strašnih podobah. Sedaj je imel nogo  
odrezano pri kolenu, sedaj pri boku,  
ali pa je sploh imel samo eno nogo in  
to sredi telesa. Skakal je in se po-  
ganjal za meno in svoji eni nogi in  
me gonil čez drn in strn, da sem od  
strahu kričal v sanjah. Zelo drago  
sem plačal svoj mesečni groš s temi  
mučnimi sanjami.

Dasiravno pa me je toliko strašil  
enonogi mornar, sem se kapitana sa-  
mega manj bal, kot drugi, ki so prišli  
z njim v dotiko.

Kajti ljudje so se ga v resnici ba-  
li. Pa je bil tudi zares siren in nezno-  
sen, posebno kadar je izpil več nego  
je mogel nositi. Toda je plačeval rum  
vsem gostom in jih silil, da so morali

poslušati njegove zgodbe in z njim pe-  
ti. In hiša se je tresla od divjega kri-  
ka in ljudje so kričali z njim na živ-  
ljenje in smrt. Ker gorje tistim  
so „tro ih v njegov rog“! Besnel je in  
jim grozil z nožem, češ, da se nihče  
ne zmeni zanj, za „kapitana.“ In če  
ga je kdo ogovoril, pa je udaril po mi-  
zi, planil po koncu in ga nahrnil da  
naj molči. Seveda tudi ni nihče smel  
prej oditi, dokler ni on od pianosti —  
zlezal pod klop.

Natolji pa so strašile ljudi njego-  
ve zgodbe. Strašne reči je pravil, o  
nesrečah na morju, o polomljenih la-  
dajah, o morskih roparjih itd. Po nje-  
govem pripovedovanju soditi je mož  
živel velik del svojega življenja med  
največimi hudočneži, kar jih ima Bog  
god milim solncem.

Tudi nad njegovimi robotmi be-  
sedami in srovimi izrazi so se naši  
priprosti kmetki ljudje zelo spotikali.  
Moj oče je vedno ponavljal, da pojde  
gostilna v njo, ker se „o tola“ začeli  
ljudje izogibati, ki jim ni za tučeva  
nasilstva in za njegove divje dogodiv-  
ščine. Toda jaz sem prepričan, da je  
nam neznanec prinesel dobiček. Lju-

dje so se ga res bali, toda sčasoma  
jim je postala stvar zabavna. Tujec  
jim je bil s svojimi divjimi zgodbami  
prijetno dražilo in razvedrilo v njih-  
vem enoličnem vaškem življenju. Ne-  
kateri mlajši gostje so ga celo obču-  
dovani, češ, da to je „pristni, stari,  
morski volk“, „pristna morská sol“ in  
da taki pomorščaki so Angleže napra-  
vili za gospodarje nad vsemi morji.

V erem oziru seve nam je grozil  
od nje ga pogin. Teden za tednom, in  
meseč za mesecem je minil, mož je po-  
pival, plačal pa nič. Ze zdavnaj so  
šli tisti zlati, ki jih je prvi dan vrgel  
na prag, moj oče pa ni imel poguma,  
da bi ga terjat. Ako je le samo ome-  
niti dolg, je kapitan puhnil skozi nos,  
da je zatulilo in gledal tako divje, da  
se je moj ubogi oče tiho izgubil sko-  
zi vrata. Videli sem ga, kako je po ta-  
lem nastopu lomil roke in tarnal. Za-  
lost in strah sta zelo pospešila njego-  
vo zgodbo in nesrečno smrt.

Ves čas, kar je bil pri nas, ne-  
znani mornar ni izpremenil obleke, le  
bar nogavice si je kupil nekoč od kro-  
šnjara. Petelinje pero, ki ga je nosil  
na klobuku, se mu je obesilo navzdol,

pustil ga je viseti, četudi mu je bilo  
zelo nadležno ob vetrovnih dneh. Su-  
knjo si je sam šival in popravljal v  
svoji sobi, da že nazadnje ni bila več  
aruga, ko krpa na krpi. Nikoli ni pi-  
sal kakega pisma, z nikomur ni go-  
voril, razen z našimi sosedi, in še s  
temi le, kadar je bil pijan. Njegov  
velikega mornarskega kovčega no-  
den izmed nas se ni videl od znotraj.

Nihče si ni upal mu nasprotovati.  
Le enkrat je zadel na odpor.

To je prišlo tako-le:

Mojemu ubogemu očetu se je bole-  
zen zelo shujšala in blizal se je smr-  
ti. Zdravil ga je dr. Livesy, zdravnik  
iz bližnjega mesta. Nekega dne ga je  
prišel obiskat pozno proti večeru. —  
Moja mati mu je pripravila južino in  
nato je šel v gostilniško sobo posediti  
med vaščane, da pokadi pipo tobaka,  
in počaka na konja, ki ga je vsi  
djal pod streho, ker pri nas nismo imeli hleva.

Dalje prihoduje.

## Širite katoliške liste!